

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor.	— fill.	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	6	—	8
Fél évre . . .	3	—	4
Negyed évre . . .	2	—	3
Egy óra . . .	1	—	1

Egyesszám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

„Gyüszmékelés . . .“

Szeged jó magyar népétől hallottam ezt a kifejezést. A mindig jövő s menőfélben levő magyarról mondják, hogy gyüszmékel. Tehát nem tisztesség, hanem inkább csufság ez a kifejezés, mely tökéletesen ráillik a magyar államférfiakra, a magyar állam osztrák ügyes, bécsi rongyos kormányzási rendszerére is.

Egy-egy fürge vigécz sem futkározik többet, mint a mennyit a magyar államférfiak gyüszmékelnek a Budapest-Bécsi vonaton és vissza.

A nemzet verejtékes millióin magasra, hegyesre, nyalkára, aranyosra, márványos épült a Duna partját ékítő csodás két nagy nemzeti palota. Lent a völgyben a képviselőház, fent az ormon a királyi palota. Akár jobbról, akár balról, akár előlről, akár hátulról, akár a völgyből, akár a hegyről nézegetjük ezt a két palotát, méltónak kell találnunk arra, hogy bennök a nemzet sorsa felől határozzanak a magyar király és az ő emberei. Olyan méltó helyiségek bőven találhatunk mindenik épületben, mely aranyozott trónoló szobákban a magyar király is bátran és becsületsértés nélkül széket ülhetne magyar

tanácsosaival, amikor ennek a nemzetnek az élet érdekeiről hoznak döntő határozatokat. Ennyit megkivánhat, ennyit megérdemel ez a hü magyar nemzet, hogy a saját ügyeit itthon végezzék el, nem pedig hogy folyton-folyvást Bécs, Ischl és a jó ég tudná még, hogy milyen nevezetű idegen osztrák városokban gyüszmékeljenek és aranykilincseljenek a magyarhoni kormányzók.

Pedig onnét, az osztrák tanácsadók táborából, semmijót nem várhatunk mi. A magyar nép szeretetét, igaz szavát kitiltják onnét az agyarkodó osztrák tubakosok, kiknek a nagyobbbrésze még ma is a szentszövetség száz esztendőszoszorkaként vénhedt, fonnyadt, osztrák kutyatejjel mérgezett emlőin tanyalog, tukmálván az egészséges, fejlődésre zsendült magyarra is ezt a silány, mérges, lidércz kosztot . . . Mi azonban szépen köszönjük a hozzánkvaló kedves szivességüket. Nem kérünk többet a szomszédék sorvasztó bécsi kosztjából; hanem követeljük a megszakítását ennek a csufságos, kárhuzatos, idegenbe való gyüszmékelésnek.

Miként azt a törvény is határozza és szent kötelességgé teszi, költözzön közibünk szeretett királyunk. És legalább akkor és legalább addig trónol-

jon az aranyos budavári palotájában, amikor és ameddig ennek a nemzetnek az ügyei felől tanácskozik a magyar király. És mivel a magyar király házában nem lehet szavok, helyök az osztrák császári tanácsadóknak, így szentül-szembe, őszinte szóval őszinte szóra, mégis talán jobban megértjük egymást! Eleget sarczoit már rajtunk ez az idegenbe gyüszmékelős bécsi vigécz politika.

Ifjabb Móricz Pál.

Debreczeni adórendszer a török uralom alatt.

Irta: **Zoltai Lajos.**

III.

A rendes élésadó évközi emelésén kívül rendkívüli adófelvetésekkel is találkozunk. Így történt 1681 december 4-én, amikor a „tiszteletes Tanács a sok nyomoruság alatt esett sok károknak s rendkívül való fizetéseknek companiójára (teljesítésére) a 32 rendes adón kívül vett föl 5 ostoradót, rendelvén annak kiszedésére becsületes tanácsbeli atyafiakat az utcabeli valogatott öreg emberekkel és kapitányokkal együtt. (Diárium 1681. dec. 4.)

Az ostoradó egy jelentésű azzal, mint ha így mondták volna: csapásadó vagy szerencsétlenség adó. Hiszen közvetlenül Caprara generális szertelen és erőszakos

Izgalmas nyár.

(Néhány szó az „uborka-szezon“-ról.)

Az emberiségnek az a része amelyik nem ujságíró, nyár elején szépen összecsomagolta a holmiját és elutazott nyaralni. Utolsó pillanatban mindenkinek eszébe jutott:

— Hopp, az ujságot majd elfelejtettük, hogy küldjük utánunk. Mert igaz, nyáron sincs sok ujság, de jobb híján az ember csak újra elolvassa, hogy Fiumében megint megjelent a czapa, hogy ne nyaraljunk külföldön, hogy pártoljuk a honi fürdőket, hogy a fiaink számára jól válasszuk meg pályajukat és így tovább, ahogy már ezek a notórianus nyári témák következnek. Az ember önkéntelenül ásit és Szent Uborkára gondolt a nyári események e lusta patronusára.

Helyes. Mi pedig összeállítottunk egy kis statisztikát arról, hogy hát — eltekintve néhány érdekes helyi eseménytől — mily „kevés“ ujság is volt ezen a nyáron.

A nagy szenzációkat már május vette be. A májusi események azonban aprók. Hogy beköszöntött az ex-lex, hogy Szalonikiban rettenetes vérfürdőket rendeztek, hogy Horvátországban majdnem forradalom ütött ki, hogy Magyarországon a reakció a

Somló ügyben már nyíltan támadta meg a gondolat szabadságát is — ugyan ki venné ezeket szenzációszámba!

Jött azonban a június s mindjárt az első napján Micsinai elsikasztott százezer koronát. Talán nem is az összeg nagysága tette, hanem a sikkasztás körülményei, hogy az esemény óriási érdeklődést keltett. Azonközben, hogy hajszolták, mellesleg elítelték Kormos kuriai bírót s már éppen arra gondolt mindenki, hogy no most megkezdődik a nyári eseménytelenség, mikor egyszerre bombát vetettek Európába: Belgrádban lemészárolták az egész királyi családot Sándor királyt, Draga királynét, a minisztereket! Ez volt aztán az esemény! Elfoghaták már Micsinait, az ördög sem törődött vele. A véres éjszaka minden érdeklődést lefoglalt maga iránt. A részleteiből hetekig ellehetett volna írni. De nem így történt. Javában érkeztek a szerb szenzációk, mikor június 15. délután, megszólalt a redakció telefonja: „Merénylet a király ellen“. Hál' Istennek, a dologból nem lett nagyobb baj, de hogy az ujságíró nyugalma azért ne legyen tulságosan nagy: ugyan az éjszakán jelentették, hogy — a pápa haladoklik.

A honi eseményekről nem is szólunk.

Pedig közbe javába folyt az obstrukció és június 16-án kormányválság lett belőle. Széll Kálmán lemondott és június 17-én jött az új ember, Tisza István gróf. És június 19-én már Tisza István is megbukott.

Huszonnegyedikén jelent meg Khuen Héderváry neve először az ujságban, mint miniszterelnök jelölté közbe, hogy az ember ki ne pihenhesse magát, azt jelentették, hogy a szultán ellen merényletet követtek el, megfosztották a trónjától. A hír nem volt igaz, de ez nem változtat azon tényen, hogy aznapra fölizgathatta a fantáziát.

Aztán megindultak a tárgyalások a függetlenségi és Khuen között. „Nincs megegyezés“, „van megegyezés“ vagy 4 napon keresztül ez izgathatta az érdeklődést. Végül megegyeztek. Június 26-án Fejérváry leköszönt. S most: hogyan lesz a kabinettel? Kik lesznek a tagjai? Aztán megalakult a kabinet s 30-án hatalmas viharok közt bemutatkozhatott Khuen Héderváry kormánya.

Ezzel megkezdődött július hónapja. Szépen kezdődött. A függetlenségi összeállítások különböztek. Folytatódik-e az obstrukció, vagy Kossuth leszerelési álláspontja győz? Kossuth lemond az elnökségről, a „harciasok“ kilépnek a pártból. Senki sem tudja,

resztő fakir és e közben delejes vonalakat irt le kezeivel fakir társa testén és langyos vízzel hol halántékait, hol pedig a szivgödöröt és a szemek feletti homlokcsontot dörzsölte. Kiszedte füleiből, orrlyukaiból és szemeiről a viasz ragasztékot és nyolc percnyi munka után felnyitotta szeméit a hat hónapig eltemetett fakir. Mikor hajlékonyan lett teste és fejét felemelte a fakir, társa langyos tejet adott innia. De előbb a tejet is — balkezeiben tartva az edényt — jobb kezével megdelejezte. Husz perc múlva magától felállott a sirból kivett fakir és kijelentette a bámuló bizottságnak, hogy ha kell, újra eltemeteti magát. Mindegy neki, akár hat óra, akár hat évre, akár hatvan évre, az eredmény ugyanaz. Igazat adott szavainak a bizottság is, mert ha valaki fel tudja függeszteni az életszervek működését, egy napra, egy óra, avagy hat óra; ugy kell tudnia azt felfüggeszteni évtizedekre is. Mer, ez esetben nem az idő, de az eljárás, a tény a döntő.

A második csodálatos mutatványa a fakiroknak a „lebegés“ Egy Európai házban volt részünk e mutatványban, mely romba dönti a nehezkedés és vonzás törvényeit. Sokan látták már e mutatványt, de ennek sem tudják még csak megközelíthető magyarázatát sem adni.

Egy nagy teremben ültek körben európaiak és a kör közepén állott a mezítelen kir, hamuval bedörzsölt testtel. Karjait összefonta mellén és lassu mormogó imádkozás mellett leült a földre. Fejét a mellére hajtotta, szeméit behunyta s ez állapotban két-három perc múlva ülő helyzetben — hogy úgy mondjuk — elvált a padozattól és felemelkedett egy yard magasságba. E helven a levegőben is ülő helyzetben volt, mintha egy láthatatlan deszkával lett volna alátámasztva. Barki hozzá mehetett a fakirhoz, megtapogathatta testrészeit és átbugyhatott a lebegő test alatt. Rövid időre ezután a menyezeti emelkedett fel a test és onnan lassan ereszkedett vissza a padozatra.

Egy angol tudós azt állította, hogy hipnotizálva lesz a tarsaság és az lesz nekik szuggerralva, hogy lássak lebegni a fakirt. Hogy meggyőzze magát az igazságról, egy fényképező gépet vitt a mutatványhoz, azt mondván, hogy lehet az embereket hipnotizálni, de nem lehet egy gépet. A gép pedig igazolta azt, hogy nem volt hipnotizálás. Tizenhét képét vett a lebegő fakirról s tudósok ámulva maradtak a megmagyarázhatatlan tény előtt. A lebegő fakir pedig kijelentette, hogy neki mindegy, egy yardra vagy ezer yardra emelkedni, ami tökéletes igaz, akár a bölcészet, akár a fizika szempontjából is.

E mutatvány megdönti a fizikai sarkalatos törvényt, a nehezkedést és ezzel együtt semmivé teszi a vonzás elméletét.

A fakirok harmadik mutatványa, a fanövesztés pedig bizonyítja azt, hogy e látzólag egyszerű tudású emberek oly természetű törvényeket tudnak és alkalmaznak, miről az európai tudományok még csak sejtelve sincs. Oly kézzel foghatólag bizonyítják be tudásukat, hogy a tudomány embereinek nem marad más hátra, mint elfogadni a tényeket és kutatni a még nem ismert dolog után.

Körben ültek az európaiak egy helyen és a kör közepén egy kis halom föld volt elhelyezve. A fanövesztő fakir kívül állott a körön és felszólította a társaságot, hogy valaki messen le az épen ott volt narancs-fáról egy agacsát, három szemmel. A kör egy tagja lement az épen ott volt narancs-fáról egy agacsát, három szemmel. A kör egy tagja lement az épen ott volt narancs-fáról egy agacsát, három szemmel. A kör egy tagja lement az épen ott volt narancs-fáról egy agacsát, három szemmel.

róval. Rövid idő múlva emelkedni kezdett a takaró és amikor a fakir felhívására a leplet levették, a három szemből három galyacska fakadt már és az eredeti galy gyökeret eresztett. Öt percze ezután újra intett a fakir és levéve a leplet a fácskáról, látszott, hogy a galyak teljesen kifejltek és körülbelül harmincz kifejlett levéllel vannak borítva. Ujra letakarta a fát. Rövid idő múlva újra intett a fakir és ekkor a három galy mindegyikén egy teljesen kifejlett narancs volt, mit szorgos vizsgálat után elválasztottak a fácskától és a fácskát egy cserépbe ültették.

A társaság hallgatagon hajolt meg a fakir megmagyarázhatatlan tudása és mutatványa előtt, tudva, hogy semmi jutalom nem jár a fakirnak. Ez bemutatja tudását „az Isten dicsőségére.“

Sokat jártak utána az angolok, hogy magyarázatát leljék e dolognak, de hiába. A fakir ugyanis szívesen beszél eről; de ha kéri, hogy magyarázza meg a dolgokat, azt mondja, nem teheti. Barki megtudhatja azonban, aki fakirra lesz, mint ő, mert akkor a tudás magától jön meg.

Sok ily dolog van Kelet-Indiában, amit magyarázatát semmiféle modern tudományban nem leli és amit még sem tagadhat le a legszeptikusabb tudós sem, mert kézzelfoghatólag bebizonyított és általán ismert tények.

A bileki fekete nap.

A hadügyi kormány, miután a vizsgálat befejeztetett a bileki katasztrófa ügyében, immá: részben intézkedett a megtorlást illetőleg. Hisszük, hogy csak részben, mert egy-két tisztnek felmentése nagyon csekély büntetés azon vétkes mulasztás arányában, amely annyi derék jó magyar katonának halálát és soknak örök nyomorúságát okozta. Hisszük, hogy akiket most büntetésből fölmentettek átlásuktól, csak a kisebb bűnösök s a kiket erősebb felelősség terhel az emlékeztető katasztrófa dolgában, megfelelő szigorral sújta majd a katonai vezetőség. A hivatalos lap közelebbi száma közli a következőket:

Ö cs. és apostoli királyi felsége méltóztatott legkegyelmesebben elrendelni:

Rabenhorsú Dragoni Alfonz vezérőrnagynak, a 6. sz. hegyi-dandár parancsnokának,

Telekesi Török István ezredesnek, a Schmidt 12 sz. gy. ezred parancsnokának és

Eichensiegi Grünzweig Albert, Schmidt 12 sz. gyalogezredesének, jelenlegi szolgálati alkalmaztatásuk alól való felmentését;

azután:

Wojtech Adalbert vezérőrnagynak, a cs. kir. 90 sz. Landwehr-gyalogdandár parancsnokának, hasonló minőségben a 6. sz. hegyi dandárhoz és

Miscevics György ezredesnek a báró Reicher 68 sz. gy. ezredtől a Schmidt 12 sz. gy. ezredhez való áthelyezését.

Dragonit utóda tehát a 6 hegyi dandár parancsnokságában Wojtech Albert vezérőrnagy lett, aki pedig eddig Landwehr-gyalogdandár parancsnok volt; Grünzweig ezredesé — aki a megtizedelt 12. gyezed parancsnoka volt — Miscevic György lett. Ezenkívül Ehmayer Ernő 12. gy. ezredbeli főhadnagyot megdicsérték, mert mint a hivatalos megokolás mondja, körültekintően és czélszerűen intézte a rendkívüli viszonyok

között véghez vitt menetet. A véletlen játéka, hogy tegnap halt meg a szomorú hírnévre vergődött 12 gy. ezred tulajdonosa, Schmidt Mór vez. tábornagy, Rajner főhercegnek, az osztrák Landwehr főfelügyelőjének helyettese. Távirat jelenti, hogy Altmünsterben halt meg 70 éves korában.

Fuss granicsár!

Ki grand segneuri méltósággal
Jött hogy hazánk leigazza
S annyi nemes, szent tekinteten
Könnyen veté magát által:
Sorsát elérte — lefortázva.

Ah—ah! mennyi-mennyi kereszt tűz
Hon szerető nagy szivekből
Egette arcát mind hasztalan,
Mig önterjesztette bűz.
Oh, czudarul fölemészte, föl.

Igy-igy magyarok szent Istene
Igy veszejtsd el mindazokat
Kik nemzetünknek sirját ásni
Mindenképpen törekedve
Terjesztenek itt mocsarakat.

Fuss granicsár, fuss! . . . Géniuszunk
Arca örömtelten ragyog,
Mert látja, hogy szennyes kezeket
— Bár tenger vész közt hányatunk —
Nem tűrhetnek a magyarok.

Földesi Péter.

NAPI HIREK.

Debreczeni emlékek az ereklje muzeumban.

Az Ellenek-ből olvassuk, hogy szép debreczeni emlékek kerültek a kolozsvári ereklje muzeumba. A szabadságharcunk nagy idejéből nevezetes emlék tárgyakról és ma is élő öreg honvédekről vett fel képeket Németi debreczeni fényképész, melyeket most küldött el az ereklje muzeumnak. Erről nyilatkozik a laptárs:

Évenként elzarándokol a nemzeti kegyelet a debreczeni csata helyén emelt Nagy Sándor József honvéd tábornok emlékoszlopához, hogy lerőjja a kegyelet adóját a debreczeni csatában elesett hős honvédek emlékének. Az emlékoszlop Debreczen mellett a csata helyközepén álló dombon emelt magas granit obeliszk, körülveve az alföldi végtelennek látszó rónaságtól. Sikerült fénykép felvételben örökítette meg az emléket Németi J. debreczeni fényképész az Ereklje muzeum számára. A debreczeni országgyűlés helyiségül használt kollegiumi oratoriumról két fényképet, két különböző részletéről és 33 honvéd arcképet küldött az emlék oszlop kapcsán a muzeumba az életrajzok kíséretében, melyeket sajnos a helyiség szűk volta miatt egyelőre leltározás után elraktározni voltak kénytelenek.

Tisztelt kolozsvári laptársunknak ezen hírére megjegyezzük, hogy téves azon értesülése, miszerint a csata emlékünnepe az ugynevezett Nagy Sándor emlékoszlopnál szoktak a hazafiak ünnepelni. A honvédsírokhoz szokott kizarándokolni a kegyeletes hazafiak szép serege és ezen ünnepek rendezésében református ősi főiskolánk ifjúsága szokta vinni a vezérszerepet, amiről dicsérettel emlékezünk most is. Vajha minél számosabb ilyen ifjuserege volna a magyarságnak.

Meghívás.

A párt elnöksége tisztelettel meghívja a függetlenségi párt tisztelt eljáró urait, hogy f. hó 15-én, az az szombaton délután 6 órakor a függetlenségi kör helyiségeiben okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Tárty: fontos ügyek.

Vértesy Gyula Debreczenben.

Vértesy Gyula ur, az országos nevű író, Szebenvarmegye kir. tanfelügyelője, néhány napi tartózkodásra és látogatásra Debreczenbe érkezett. Az ösmert író felelős szerkesztőnkkel a vidékre is kifog rándulni. Mi szeretettel üdvözöljük őt az ősi czivis városban, hol, a mi kitünő íróársunk, mint lapszerkesztő is huzamosabb ideig működött.

Rákóczi ünnep Karczagon.

A karczagi Kereskedelmi Kör a következő felhívást adta ki: Üdv a nagy kunoknak! A karczagi „Kereskedelmi Kör” szivbeli lelkesedéssel csodálja és áhítja a dicsőséges kuruczok fénykorát, miért is megörökíteni akarván szent emléküket jelen meghívás-levél rendiben adja tudtara tekintetes Czimnek, hogy soha el nem haló emlékezetű, magasztosan uralkodott fenséges nagy tejedelmünk II. Rákóczi Ferencz Ónagyságának Kassa sz. kir. város főterén felállítandó országos szobra javára, valamint mindazon hazai irodalmi műveknek és foliánsoknak könyvtári beszerzésére, melyek a kuruczok dicső korát és hős vezereik hadi tetteit tárgyazzák, e hó 16-án, vasárnap este, az Erzsébet-ligeti István mulatóban, Szávay Gyula urnak, a budapesti Petőfi-társaság tagjának szives közreműködésével tánczszal egybekötött hazafias estélyt rendez, melyre becses családjával és t. vendégeivel egyetemben szivesen látja az elnökség.

„A debreczeni zendülők”

a czime annak a történeti elbeszélésnek, melynek a közlését már legközelebb megkezdjük a „Debreczen”-ben. Oláh Gábor, a jeles és erős magyar tehetségű ifju költő írta ezen történeti elbeszélést, aki eddig az erőtől, és érzéstől duzzadó, romlatlan, zamatos magyarságtól ékes költeményeivel keltett szélesebb körben feltűnést és méltánylást. Most egy terjedelmesebb, érdekesítő elbeszélés közlésével lép az olvasók elé. Az 1600-as évekből választotta elbeszélésének érdekes tárgyát. Az azon korbéli debreczeni diákéletet örökítette meg és a diákokat szerepelteti „a debreczeni zendülők”-ben. Mi a szép tehetségű ifju írónak ezen művére előre is szeretettel hívjuk fel olvasóink figyelmét.

Kubelik állampolgári esküje.

Kubelik János a világhírű hegedűművészt, mint ösmertes a miniszter a magyar állampolgárok közé felvette. Az új honpolgár az állam polgári esküt e hó 22-én teszi le Kovács József polgármester előtt.

A ragadós száj és körömfájás megszűnt.

A városi tanács ma tartott ülésén Leidl Emil állami főállatorvos elő-

terjesztésére a III. IX. és VI ik kerületeket, miután ezeken a helyeken a ragadós száj és körömfájás megszűnt, a zárlatot feloldotta. A zárlat feloldásáról a földmívelési minisztert táviratban értesítették.

A köztisztasági vállalat.

A köztisztasági vállalat ellen a közönség körében nagy a panasz. A vállalkozó nem tartja meg az előirt rendszabályokat. Ugyanis a köztisztasági vállalkozónak elő van írva, mikor végezetheti azokat a bizonyos, nem éppen rózsaszínű munkálatokat. Mégis többször megtörtént, hogy már este 7—8 óra között végzik ezeket a munkálatokat. Tegnap este is ilyen hordós szekér döcögött végig a Csapó utcán, még pedig kevéssel 8 óra előtt. Természetesen az egész utcán utalatos büz aradt szét, megfertőzve az utca levegőjét. A rendőrségnek erre is lehetne gondja és a legnagyobb szigorral kellene a vállalkozóval szemben fellépnie, hogy hasonló esetek, melyek az utóbbi időben elég gyakran előfordultak, ne ismétlődhessenek.

Hirtelen halál.

Nagy Sándor olajütő 33. sz. alatti lakos napszámos 13 éves Eszter nevű leánya tegnap délután hirtelen rosszul lett és estére meghalt. A holttestet bonczolás végett a kórházba szállították.

Népesedési mozgalom Hajdumegyében.

A megye területén az elmúlt hónapban 487 egyén született, 440 halt meg. Szaporulat 47.

Építkezés a légszeszgyárban.

A légszeszgyárban a közgyűlés határozata alapján két szerelő lakot építenek. Az építkezésre 10 ajánlat érkezett be, melyek között ma választott a tanács. A tanács szavazattöbbséggel az építkezést Horváth József és Tóth Istvánra bizta, kik 6935 korona általány összegért vállalkoztak a munkálatok elkészítésére. Az ajánlatok között legolcsóbbnak mutatkozik az Erdődi Lajosé (6902 korona), de ő nem általányban, hanem egység árak szerint vállalkozik annyiért az épületek elkészítésére. A városra nézve az általány összeg előnyösebb és így bizták az építkezést Horváth és Tóth czégre.

A vasuti igazolványok kiállítása.

A felárügy váltására jogosult utazó közönség nincs eléggé tájékozva az iránt, hogy az igazolványok kiállítása iránt beadott kérelmek az utazás előtt mennyi idővel nyújtandók be az egyes üzletvezetőségekhez s innen van, hogy gyakran merülnek föl indokolatlan panaszok. Az állami és közigazgatási tisztviselők, ha családtagjaik és velük utazó cselédiük számára téláru jegyváltására szolgáló igazolványt kívannak igénybevenni, ezért egy ajánlott levél portójának megfelelő postabélyeg mellékelésével bélyegmentes kérelmet kell valamelyik államvasuti üzletvezetőségre benyújtaniok. A kérelmet a tervbe vett utazás előtt 5—6 nappal adják be s ilyen esetekben igen gyakran megkésve jutnak az igazolvány birtokába s e miatt az illető üzletigazgatóság ellen emelnek panaszt. Ez azonban helytelen, mert az államvasutak igazgató-ága több ízben publikálta már, hogy a kérelmek az utazás előtt legálább 14 nappal küldendők be. Van rá

eset, hogy forduló postával megküldik az igazolványt, de csak 14 napon belül tartoznak az expedialást végezni. — Ez a regula.

Egy urileány eltűnése.

Szeged közelében, Deszken, szomorú esetről beszélnek az emberek. Gerliczy báró egyik uradalmi tisztjének a családját sujtotta mély bánat, amely részvétre hangolta az embereket. Eltűnt Todoroszó Etelka kisasasszony. Todorosz Lajos uradalmi tiszt 18 éves leánya; eltűnt pedig olyan körülmények között, hogy az a kétségbeejtő tudat marad a nyomában, miképp a halált kereste. Nem értik, nem tudják, miért fogta el a kétségbeesés a szép fiatal leány lelkét? Szombaton korán reggel hagyta el a szülői háját. Eleintén mit se sejtettek. Azt hitték, hogy valahol a szomszédba ment, vagy tan a templomba. Hiába várták, hasztalan keresték. Az apa kétségbeeséséről visszhangzott csakhamar az udvar, az utca. A balsejtelem mind erősebben foglalt helyet a szivekben: Etelka elbujdosott és valószínűleg azóta a Maros hullámaiban kereste a halálát. Csak azt tudták, hogy a fiatal lélek nagyon szomorú volt egy idő óta. Zárkózott volt, nem talált az életben örömet. A fiatalágat nem találta boldogságnak, az örömet, lanyboldogságot másként képzelte, mendezekekről masként álmodozott a romlatlan lánylélek.

A minap mondotta egy barátjának, aki szomorúsága okát kérdezte:

— Nem ér az én életem semmit.

Aztán így is halottak szólni Todorosz Etelkát:

— Az ifjuság maga még nem boldogság. Élni úgy a mezőn, mint a virág, az még nem öröm.

Mondják, hogy feketébe öltözött látta szombaton korán reggel végig sétált a községen. Hová ment? Merre ment? Tán egyenesen a Marosba! Többek állítása szerint — oda. A mélyen sujtott apa kerelmére a község előjárója tegnap megkeresést intézett az összes marosmenti községekhez, hogy figyeljék a folyót, nem adja-e vissza a jó kis lányukat könyvek között hazaváró szülőknél — a szegény gyermeknek legalább a holttestét!

A japán császárné — poéta.

A fakó Nyugat uralkodóiról és uralkodónőiről már régen tudjuk, hogy országos dolgaik közepett a versírással is foglalkoznak, de most a szines Kelet egyik császárnéjáról érkezik az a hír, hogy Apolló kegyeiért eseng. A japán császárné, a mikadó felesége az a keleti uralkodóné, akit hazájában igen nagy költőnek tartanak. A japán írók, de különösen Chassegava, aki a nagy orosz írók műveit japán nyelvre lefordította, de maga is nagy író és költő, a császárné talentumát Konstantin nagyherczeg ismert költői tehetségével hasonlítja össze. — A császárné ritkaműveltségű nő, különös érdeklődéstanusit az irodalom és művészet iránt és nagy súlyt helyez a fiatal japán nők művészi nevelésére. Nemrégiben megjelent a kiotói leányiskola tanoráin, azután pedig az egyetemet látogatta meg. A diákok rendkívüli örömmel fogadták. A következő napon nagyobb adományösszeget küldött a császárné mindkét tanintézetnek szegénydiákok támogatására.

Wolfling Lipót.

kiirtotta magából a beléje nevelt, fagyasztó nézeteket, elhajította a uniformist, amely békóba akarta benne verni a lélek egyenes megnyilvánulásait. A saját feje szerint gon-

dolgozott. Élt azzal a joggal, amelyet a szive diktált: azt vette el feleségül, akit szeretett s elment egy szabad országba lakni. Svájci hiradás jelenti, hogy villát vásárolt most a zug-i kantonban Wölfling Lipót, állandóan Svájcban telepszik le és két év után meg akarja szerezni a svájci polgárjogot. Nem szólítják majd előtte fegyverbe a katonai őrseget. De boldog ember lesz. Mert szabad országban él.

A sztrájk és az iparhatóságok.

Ha egyes munkások a munkaadókat fölmondás nélkül hirtelen elhagyják, az esetben az iparhatóság a munkaadó panasz folytán a munkást hoppon kapja, az elhagyott műhelybe vissza szállíttatja és arra kényszeríti, hogy tovább dolgozzék. Ez régi rend s ez benne van a paragrafusban is. Az iparhatóságok azonban tovább mentek és megeselekedtek, hogy a sztrájkoló munkásokkal is így bántak el, fittyet sem vetve arra, hogy a sztrájkolók más paragrafus alá esnek. Minekutánna pedig az iparhatóságok illetlen zsarnokoskodásáról a kereskedelmi miniszter is értesült, hát kimondta, hogy az iparhatóságnál bejelentett sztrájkok alkalmával a törvényben foglalt rendelkezést nem alkalmazhatják, vagyis a sztrájkolókat nem kényszeríthetik arra, hogy az abban hagyott munkát tovább folytassák.

Akinek fáj az obstrukció.

Mert tetszik tudni, nemcsak Hédervárynak fáj ám az obstrukció! Nemcsak gróf Szapáry akarta azt leszerelni! Nem ám, hanem Löfler Jakab szátrégeni polgártás is, aki egyrészt talán mert pénze nincsen, másrészt talán mert nem akar hoimi Dienes é Singer-féle alakokkal szövetekezni, sokkalta becsületesebb, de egyuttal radikálisabb módon akart véget vetni az obstrukciónak. Ugyanis nyílt levelezőlapot indított gr. Apponyi Alberthez, a képviselőház elnökehez, amelyben arra kéri: figyelemztesse az ellenzéki képviselőket, hogy ők egynehányan, jó hazafiak össze esküdtek és ha az ellenzék az obstrukciót 48 óra alatt félbe nem hagyja, még ezen a héten a képviselőház karzatáról bombát dobnak közibük s fölrobbantják őket. A fenyegetéstől valami nagyon úgy látszik, nem ijedtek meg, de a levelezőlapot átküldték a fővárosi államrendőrséghez, amely most ügyel, hogy Löfler urék ne bombázhassanak, — a büntető eljárást pedig hatóság elleni erőszakért a marosvásárhelyi kir. ügyészség indította meg a jó hazafiak ellen.

Aki féltékeny — a férjre.

Firenzéből jelentik ezt a megható történetet: Carrera marki, egy huszéves firenzei ifju, lelke mélyéből szerette Raggio kapitánynak a feleségét. Viszonyuk már hónapok óta tartott s mind a ketten eléggé óvatosak voltak, senki sem sejtette a bünös titkot. Az ifju marki megeskette a kedvesét, hogy csak hozzá marad hű s a férjének csak a titulust hagyja meg addig, amíg a marki nagykoru lesz és feleségül veheti a kapitánynét. Az asszony meg is esküdött, igen de csakhamar be kellett látnia, hogy lehetetlent fogadott meg.

— Hiszen ha megtagadom a férjemtől a csókomat — mondta — akkor mindent sejtteni fog és mi elvesztünk.

— Azzal nem törődöm. Inkább pusztuljak el, semmint osztozkodjam! — felelte az ifju.

A legutóbbi vasárnap egy kerti mulatságon együtt voltak mind a hárman a múltó társaságban. Vaesora után táncz következett a kertben. A márkinak azonban szörnyű rossz kedve volt, dulfult magában, mert azt látta, hogy a kedvese igen jókedvűen mulat a férjével. Amikor aztán látta ezt és hogy a férj megeskolta a feleségét, revolvert rántott és lelőtte a férjét s kétszer rálőtt az asszonyra is, végül önmagán ejtett halálos sebet. A dühöngőt alig tudták megfékezni.

Ujhelyi milliomos meggyilkoltatása.

— Ujabb részletek. —

Az aradi kir. ügyészség, miut tegnapi számunkban jeleztük, elrendelte Márk János, az agyonlőtt nábob és uzsorás gyilkosnak szabadlábra helyezését, még pedig azon az alapon, hogy fogvatartására semmiféle törvényes ok fenn nem forog Márk tehát egy öre Medgyesegyházán marad. Ügyében a vizsgálatot holnap fogják elrendelni s ez körülbelül nyolcz napot vesz igénybe. A vizsgálat befejeztével az ügyészség indítványozni fogja a tettes elmebeii állapotának a megfigyelését, amit Aradon fognak végezni a törvényszéki orvos szakértők dr. Auszterweil László és Parecz Gyula.

Erős érvek szólnak Márk János beszámíthatósága ellen. Kihallgatása alkalmával előadta, hogy két héttel ezelőtt rendkívül erős, napokig tartó főfájásai voltak, kinzű nyomást érzett az agyában, aludni, enni nem tudott, s általában nagyon rosszul érezte magát. Egy hét óta azonban már jobban van.]

Ez a vallomás rendkívül érdekes momentum, mert ha a tettes szimuláns és enyhíthő körülményeket keres, akkor megfordítja a dolgot és azt erősítgeti, hogy most, a tett elkövetésekor állottak be a zavarok szervezetében, holott ennek ép az ellenkezőjét mondotta.

Egy másik körülmény még jellemzőbb Márkúra nézve, akinek a bátyja Márk Pál, néhány év előtt Békés Csaban megtebolyodott.

Egy éjjel a községi őr észrevette, hogy egy ember ül a medgyesházi szövetkezeti bank előtt a korláton és alszik. Felrángatta s akkor ismerte meg, hogy Márk János. Csodálkozva kérdezte:

— Márk bácsi, mit keres maga itt éjfélnél?

— A tanyára igyekszem — felelte almosan az öreg — de utközben elfáradtam és itt lepihentem.

Nehezen lekászolódott a korlátról és megindult a tanya felé, de épen az ellenkező irányban. Az őr figyelmeztette, hogy rosszul megy és beigazította a helyes utba. Szépen elkövetkeztek egymástól abban a hitben, hogy Márk csakugyan a tanyára megy, ennek daczára éjfel után két órakor a község háza udvarán találta meg az öreget a kishiró. Ott feküdt a pusztá földön és mélyen aludt.

Márk 56 éves, nős, három gyermeke van. Ő maga a gyilkossági esetet a következőleg adja elő:

Vasárnap 9-én reggel hetivásár volt Medgyesházán. A piacon beszélgetett a leányával s egyszer csak meghallotta a vonat füttjét. Valami különös érzése támadt, mely arra készítette, hogy kimenjen a vasúthoz.

Ki is ment és várta, hogy kik érkeznek. A leszállók közt egyszerre csak meg-

pillantotta Ujhelyi Lipótot, feléje tartott és megemelte kalapját:

— Jó reggelt Ujhelyi ur! A nábob nem fogadta a köszönést, haragosan nézett adósára és tovább ment. Márkot ekkor elfutotta a harag, kikapta zsebéből revolverét és rálőtt a milliomosra. Saját vallomása szerint csak annyit látott, hogy Ujhelyi feje előre hanyatlott, azt, amikor elbukott, már nem látta. Annyira magánkívül volt, hogy még a lövés zajátsem hallotta.

A gyilkosság az állomástól, mely közvetlen a főter mellett van, mintegy 20—30 lépésnyire történt. Innét futott aztan félelmében a község házára. Azt hitte ugyanis, hogy a golyó czelt tévesztett és Ujhelyi dinamított vag hozzá, mert mindig ezzel fenyegetődzött.

A csendőrök a község házában tartóztatták le a gyilkost s a legérdekesebb a dologban az, hogy nem merték a csendőrlaktanyába kísélni, félve a nép haragjától, mely valószággal föllekesült Ujhelyi halálán és ünnepelte Márkot.

A milliomos uzsorás viselkedésére nézve jellemző, hogy mindig magánházában kötötte a paraszttal az üzleteket s kerülte a nyilvánoságot. Ilyen alkalmakkor a hatóságoknak feléje se nézett. Márknak is hasonló körülmények között, ugyszólván titokban adott el 350 és nem 100 hold földet 35.000 forintért.

Tizezer forintot készpénzben kapott meg az uzsorás, 8000 forintról pedig váltót adott Márk, melyet 1899. jan. 1-én tartozott teljes összegében beváltani. Fedezetlenül 17.000 forint maradt a vételárból, rövid idő mulva azonban kifizette ezt is, mert a besztercebányai takarékpénztárnál nagyobb kölcsönt vett fel a birtokra.

A váltót a kitűzött terminuson pontosan beváltotta Ujhelyinél. A nábob a pénzt elfogadta s biztatólag nyugtatta meg adósát:

— A váltó ugyan most nincs nálam, de amint haza megyek, rögtön megküldöm.

A szegény paraszt bizott, várt és csalódott. Ujhelyi nem váltotta be ígérteit és a kifizetett váltót törvénytelenül visszatartotta magánál s rövid idő mulva a pénzt ujból követelte.

Ez keserítette el leginkább a megtévedt embert, ez adta kezébe a megtorló bosszu fegyverét.

Templomszentelés Ákoson.

(Levél.)

A „Debreczen” tekintetes szerkesztőségének.

Folyó hó 9-én vasárnap tartották meg a szilágymegyei Ákos község 7—8 évszázados templomának felszentelését, mely nem csak mint Isten háza, hanem mint műemlék is egyaránt megérdemli, hogy a közvetlen környéken kívül szélesebb körben is tudomásul vétezzék. Ezért tartottam érdemesnek a templomról, valamint a felszenteléskor történt ünnepekről a tekintetes szerkesztőségét néhány sorban tudósítani. A műemlék az ökeresztényen bazilika mintájára román stílusban épült, amit a belüllevő oszlopsorok, hatalmas két tornya, valamint a rajta lévő ékítések bizonyítanak. Ezekből, valamint egyéb írásbeli nyomokból ítélve a templom a 12., 13. századból való. Az ákosi egyháznak az ország adakozásából sikerült e templomot s egyuttal becses műemléket a maga ódonságában ujja teremteni úgy annyira, hogy most a templom büszkén emeli fel hatalmas fejét Ákos csinos házai között. A templomot hozzá méltó ünneppel szentelték fel.

A szentelést Dr. Bartók György püspök az erdélyi egyházkerület részéről, Viski Pal esperes a szilágy-szolnoki e. megye részéről, Nagy István kémeri lelkész és még több lelkész végezték. Mondhatni, hogy a beszédek és imák, melyeket elmondottak, egytől-egyig nagy színvonalon álltak, hanem mégis, úgy az előkelőség, mint a nép részéről a legnagyobb elismerés Nagy Istvánt illeti, kinek ez esetben történt működésére annál inkább bátorítottam felhívni a tekintetes Szerkesztőség figyelmét, mivel tudomásom szerint ő a „Debreczen“-nek dolgozó társ, különben pedig több lapnak jelen volt munkatársa fog e működésről valamint az egész ünnepségről írni. Beszéde a hallgatóságot mélyen meghatotta.

Végezetül közebb következett, melyen több hazafias szónoklatot tartottak és ekkor is különös nagytetszést és lelkesedést kellett Nagy Istvannak független szellemű és iranyu beszéde.

Egy jelenvolt tanárjelölt.

Katasztrófa a föld alatt.

(Nyolezvanegy ember tűzhalála.)

Teljes szörnyűségében és borzalmasságában áll már előttünk az a megrendítő katasztrófa, amely hetfőn este megrázkódtatta a könnyűvérű, mulatós Páris-t és amelyről tegnapi számunkban csak röviden, hiányosan számoltunk be. Remélem, hogy a Párisban minden arczon s egész Franciaország, az egész világ megdöbbenve hallja a hírt a rettenetes szerencsétlenségről, amely az áldozatok sokaságát tekintve, megközelítő a parisi jótékonyági bazar égeséhez. A katasztrófának, amely a föld alatt történt, a Metropolitan villamos vasuton, a legutolsó jelentések szerint nyolezvanöt áldozata van. Az áldozatok jobbara munkásemberek, akik a gyárakból hazafele igyekeztek. Kezdetben nem is gyanították a katasztrófa nagyságát. A borzasztó füstben nem lehetett az alaguthoz hozzáférni és senki sem tudta, hogy a villamos vonat utasai közül maradtak-e lenn és mennyien. Tűzoltók és katonák többször megpróbálták, hogy az alagutba behatoljanak, de a sűrű füst mindannyiszor visszavonulásra kényszerítette őket. Csak hajnali négy óra tájban sikerült néhány bátor tűzoltónak az alagutba jutni s közvetlenül az állomás lépcsője mellett három nő és négy férfi holttestét találták meg. A szerencsétlenek már megmenekültek, de az utolsó pillanatban a kijáró mellett elajultak a füsttől és odavesztek. Az alagut kijárójánál rengeteg népgyűlt össze, közöttük kétségbeesett asszonyok és gyermekek, akik férjüket, vagy szüleiket sejtették az áldozatok között. Szivettépő jelenetek folytak le, amikor a katasztrófa újabb és újabb áldozatait hozták ki az alagutból.

(Égő vonatok.)

A katasztrófa lefolyása a legújabb párisi jelentések szerint a következő volt: Egy földalatti villamos vonat, mely a Poste Dauphinoise a rue de Menilmontant-felé robogott, utközben megsérült, mire kiürítették és egy másik szinten üres vonathoz csatolták, hogy egy kiterőre irányítva, a pályát szabaddá tegyék. Eközben az üres vonat meggyulladt. Néhány perc alatt egyre terjedt a tűz s a földalatti térséget sűrű füst töltötte meg. Az üres vonatok személyzetének még idejekorán sikerült megmenekülni s még annyi idejük is volt, hogy a közvetlenül utánuk jövő zsúfolt vonatnak jelt adjanak. A vészjelre a vonat alig néhány méternyire az égő kocsihoz megállt, eközben azonban a tűz a villámvilágítási vezetékét is megrongálta, úgy, hogy

az éjjeli sötétségben csak a rémes földalatti tűz világított.

A személyvonat nagyszámu utasai a veszedelem híre rémülten ugráltak ki a kocsikból és vad felelem közt, kiáltozva és jajveszékelve rohantak a sötétben a kijáratok felé. Körülbelül fele az utasoknak elérte a kijáratokat és megmenekült; a másik fele azonban a hatalmas füst miatt már nem volt képes menekülni s életét veszítette. A veszedelem pillanatában rettenetes küzdelem folyt le az utasok között az életért. Vértárgyaszto sikoltás, kétségbeesett jajgatás töltötte meg a levegőt s kihallatszott az utcára is. Csakhamar megérkeztek a tűzoltók; azonban a forróság s a sűrű füst miatt nem lehetett a földalatti helyiségbe jutni. Mentési akcióról így módon szó sem lehetett s az egybegyűlt tömeg órákhozát szivszorongva a legnagyobb nyugtalansággal várta a tőrtendőket. Eleinte nem is hitték, hogy nagyobb szerencsétlenség történt s csak a reggeli órákban tárult föl a valódi helyzet a maga egész borzalmasságában. A tűzoltók több kísérletet tettek, hogy lemelessenek, de mert az első lépések után kénytelenek voltak visszafordulni és tétlenül kellett nézniük, miként rombol a pusztító elem a föld alatt. Már nappal volt, amikor végre sikerült néhány tűzoltónak az alagut belsejébe hatolni s ezek az emberek borzasztó híreket hoztak onnan. Menilmontant állomás oldalán negyvenhét holttestet találtak; valamennyien már alig néhány lépésnyire voltak a kijárattól, de ott a sűrű füsttől elajultak és megfulladtak. Az óriási nézőtömegben minduntalan a borzalom fölkiáltása hangzott föl.

A Bellevillei állomás oldalán sok menekülő egy zugba szorult, ahonnan nem találtak meg többé az utat. Ott harminczöt holttestet találtak egy rakáson. Ezeket is fölszállították és a morgueba vitték. Főnt az alagut fölött borzasztó jelenetek folytak le, Asszonyok kiáltoztak férjük után, gyermekek apjuk után.

(Megszámozott holttestek.)

A holttesteket — mielőtt a morgueba vitték — a Rue Pasteur-on levő közeli rendőrszobában helyezték el. Egész napon át nagy tömeg ostromolta az őrszobát, kétségbeesett emberek övéiknek holttestét követelték. A halottakat egy rendőrfelügyelő s egy irtak össze. Borzalmas volt, amikor a felügyelő a halottak leírását diktálta a következőképpen:

— 14 ik számu holttest. Gyászba öltözött hölgy. Szemei ki vannak égve. Pénztárcájában 14 frank, 20 centimes.

20. és 21. szám holttestek. Két leány, egyik hat, másik körülbelül tíz éves. Előbbinél viaszbaba van, utóbbinál rózsacsokor. Mindkét arc sértetlen: a lábak leégtek.

— 60. szám holttest. Elegáns urhölg, selyemruhában. Pénztárcza hiányzik.

— 62. szám. Nyolezvan év körüli öreg ur. Ugylátszik, tudós, tanár, vagy ilyesféle. Iratai elégték.

És így ment ez tovább egész napon át . . .

A halottak arca vöröses-barna. Alig van egy-kettő közöttük, akinek halálát az elége okozta. A legtöbbben megfullatok. Este félhét óráig a katasztrófa hetvenkilenc áldozatát agnoszkálták. Az alagutban számos a vértócsa, amelyeknek okát még nem tudják megmagyarázni.

(Egy szemtanu elbeszélése.)

Egyutas, aki feleségével együtt megmenekült, a következőképpen írja le a katasztrófát: A Boulevard Barbes állomás

közeliében annak a vonatnak motorkocsijában, amelyen mi utaztunk, kigyuladt a padló, de a tüzet oltógránátokkal csakhamar elfojtották. Az utasoknak azonban ki kellett szállniuk, mire az üres vonat lassan folytatta az útját. Mi átszálltunk a legközelebbi vonatra, de a Belleville állomás közeliében erről is le kellett szállnunk, mivel a vonatnak az előtte levő üres vonatot kellett előretomnia. Azután fölszálltunk a nemsokára megérkezett harmadik vonatra. A Couronnes állomáson a vonat kissé tovább állt, mint rendszeren, úgy hogy az utasok türelmetlenkedni kezdtek. De senkinek sem volt sejtelve a fenyegető veszedelemtől. Az állomásfőnök már meg akarta adni a jelt az indulásra, amikor két vasuti alkalmazott rohant elő és azt kiáltotta:

— Mendküljön, aki tud!

De még mindig nem hitte senki, hogy komoly veszedelemtől van szó. Az utasok fölrohantak a lépcsőkön, de sokan közzülök megállottak a pénztár előtt és visszakövetelték 15 centimnyi viteldijukat. A tolongás mind borzasztóbbá vált, úgy hogy sok ember, aki mit sem tudott a szerencsétlenségről, lerohant a lépcsőn, hogy még elérje a vonatot. Az egész tömeg most már a lépcső alján torlódott össze. E pillanatban a Menilmontant állomás felől sűrű füstfelhő nyomul elő. Előrejutásról most már szó sem lehetett. Én a feleségemmel és tíz emberrel az alagutban a Belleville-állomás felé siettem. Egy vasuti alkalmazott vörös lámpával jelezte nekünk az utat. Nagy nehezen elérük az állomást, de a csarnok, bármekkora volt is a füst, itt is zsúfolva volt emberekkel, akik visszakövetelték a viteldiját és nekünk az öklünkkel kellett utat törni kifelé.

(A színhely.)

A belügyminiszter délelőtt meglátogatta a katasztrófa helyét. Az alagut még akkor is sötét volt és fátylak fénye mellett bizonytalanul tapogatózta a lépcső vasorklátján lefelé. A perron borzasztó látványt nyújtott; a holttesteket eltakarították ugyan, de lépten-nyomon láthatók voltak az oly borzasztó módon elpusztult emberek nyomai. A gyalogjárón kalapok, esernyők és ruhadarabok hevertek össze-visza. A falak is tanuskodnak a szerencsétlen emberek iszonyú küzdelméről; mindenütt veronyomok láthatók, a fayanc-lemezsek ki vannak tépve, helylyel-közzel emberi ujjak nyomai láthatók; az emberek az örületes felelemtől ösztökélve kitépték a kökeménységű cementet . . .

A tűzoltók azt beszélték, hogy a holttestrakás látványa borzasztó volt. A rossz levegő a minisztert és kíséreit visszatérésre

kényszerítette. Fölmentek a Menilmontant állomásra. Ezen az állomáson a tűz nemcsak elégette a két meggyuladt vonatot, de valószínűleg megolvastotta őket. A kocsi vasalkatrészei ablakai és a drótvezetékek egyetlen darabba olvadtak. A sínek egészen megolvadtak, de ugylátszik, hogy az alagut boltzata nem szenvedett kárt, de a rendőrség azért mégis intézkedett, hogy egyelőre kocsik ne közlekedjenek az alagut felett. A Menilmontant pályaudvar, a hol a két vonalelégett, csaknem teljesen szét van rombolva. A mi megmaradt belőle, az is vagy elszenesedett, vagy összetöredezett. A két vonat egy halom össze-visszahajlott és széttört vasdarab.

(A vizsgálat.)

Herhault államügyész megkezdte a Metropolitan mérnökeivel a vizsgálatot. A

városi vasutársaság kijelenti, hogy a kocsi impregnált fából készültek. A vizsgálat eddig kiderítette, hogy a vonatok már egészen közel voltak a Rue des Couronnes-állomáshoz, amikor kigyuladtak. A katasztrófa borzasztó hanyagságról és mulasztásról tanusodik, amelyeket már a földalatti városi vasút építésnél követtek el. A hattized kilométer hosszú alagutban egyetlen légesatorna sincsen. Midőn a szerencsétlenség megtörtént a forgalmi hivatalnokoknak az volt az egyetlen gondjuk, hogy a forgalom fennakadást ne szenvedjen. Ezért a megrongálódott 52. számú vonatot összekapcsolták az utána következő 45. számú vonattal, miután előbb mindkét vonatról leszállították az utasokat, a mi a legnagyobb rendben ment végbe. A vonat még nem égett nagyon és a hivatalnokok mindenáron egy szabad sín-párt akartak nyerni.

Ez volt az oka annak, hogy a hivatalnokok utasították a két vonat vezetőit, hogy a legnagyobb sietséggel igyekezzenek előre jutni. Az örületes sebesség következtében a lang alig egy-két perc alatt elharapózott az összes kocsi. A vonatok másfél percnyi időközben követték egymást. Ilyen időközben jött a 48. számú vonat is, amely tömve volt utasokkal.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferencz fejedelem.

(Regényes történet.) (42.)

Írta: **ifjabb Mórícz Pál.**

A hű kormánytanácsosok.

A magyarhoni, mint erdélyországi tanácsosait Salánkra hívta együvé Rákóczi. Előterjesztette a Pálfi ígéreteit, a béke törekvéseket. Előterjesztette ezzel szemben a segélyt is, amit az orosz czártól remélhet és hogy e végből mi lesz a nemzetre hasznosabb, ha munkácsi várába bezárkózik s ott küzd az ostromlok ellen, vagy pedig Lengyelországba kimén s ott személyesen sürgeti a czártól a segélyt. Az utóbbit helyeselték. Ekkor Rákóczi az erdélyi kormánytanácsosokkal még külön beszélt. — noha Erdély már akkor a császáriak kezében volt... Előterjesztette, miszerint a császár ahhoz köti a régi erdélyi alkotmány visszaállítását, ha ő, Rákóczi, a fejedelem-ségről lemond.

— Tehát le is mondok, mondá a fejedelem. Ha Erdély hasznat látja, feloldom kegyelmeteket is az én esküm alól.

— Mi azt nem cselekedhetjük, az erdélyi kormánytanácsosok így szóltak. Felségedet a rendek választották meg. Felséged atyja volt a mi országunknak. Tehát tartsa távol lelkétől az ily gondolatokat... Inkább elkísérjük felségedet tengereken tundra, idegen földekre is.

Rákóczi mélyen megindult, midőn elbucszott eme hű embereitől, kik imádták. A kurucz seregek fővezérletét Károlyi tábornokra bizta, mert őszintén bizott benne; azonban Munkács várába önálló, független parancsnokot rendelt a tapasztalt öreg báró Senyei István személyében és erős sereget, legkitünőbb tiszteket vezényelt mellé. Még ekkor sok sok vár volt a kuruczok kezében, kurucz zászló lobogott Kassa tornyán is. Mégis Rákóczit bus sejtelmek, titkos előérzetek gyötörték.

Rákóczi és a cigányprimás.

Nagy hatással volt reá az a jelenet is, midőn indulni akart Lengyelországba, midőn már toporzékoltak a szankóban a

pairipák és a farkas kaczagányos lovasok nyeregben várták az indulást, ekkor került elő valahonnét a Rákóczi kedves cigány primása, Barna Miska és keservesen sirt a cigány. És oda borult a fejedelem lába elé és sirva csókolgatta azt, körül karolta azt. És sirva mondta:

— Mégysz, mégysz Fölséges fejedelem, itt hagyod a vagyont, keresed a nincent.

Midőn pedig mégis elmeat a fejedelem, a cigány földhöz vágta a drága, büvös hangu hegedűjét. A hegedű összetört. A cigány pedig kiült a kapufeléhez egy köre. Ott sirdogált. Onnét nézte a fejedelem kíséretét, mignem köd, havas erdők takarták el a szegény cigányt az imádozott fejedelmet. Még estendőt is ott ült a cigány a kövön. De mikor a palotások kapuzáráskor keresték a cigányt, már nem találták sehol. Csak a tört hegedű hevert a földön, csak a tört hegedű roncsai hirdették egy hűséges szív mély bánatát. Ezidőtől fogva Rákóczi híres cigányprimása eltűnt. Soha többé nem hallották hírét.

(Folyt. köv.)

Gróf Dégenfeld József és dr. Balányi Miklós

Erzsébet szülő telepének

elárusító helyisége

DEBRECZENBEN

Simonffy-utczai 1-ső számú városi bérház

3 ik sz. bolthelyiségében

MEGNYILT

s naponként

friss csemege szőlő

olesón kapható.

734—1903 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 2532/5—1902. sz. végzése folytán közhirrre tétetik, miszerint Polgári takarékos és segélyszövetkezet részére Nagy Sándor és neje Farkas Sára és Nagy Mária debreczei lakosoktól 550 kor. tőke, ennek 1902 évi nov. 13-tól számítandó 6% kamatai és eddig összesen 119 k. 64 f. perköltség erejéig 1902. é. szept. hó 20-án biróilag iefoglalt és 798 kor. becsült házibutorok, ágyneműek, varrógép és egyéb ingóságok **1903 évi aug. hó 25-én d. u. 3 órakor** kezdetét veendő alperesek lakásán Rákóczy-u. 50 sz., ugyancsak a Polgári takarékos és hitelszövetkezet 300 kor. tőke, ennek 1901 okt. 23-tól folyó 6%-ban és 83 k. 50 f. perköltség követelése kielégítése végett is egyidejűleg megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. évi aug. 10-én.

Török Péter bir. kiküldött.

Ritka alkalom!!

Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban

27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Csődkiárusítás.

Vagyonbukott ifju Czegléd József csődtömegéhez leltározott fűszer és csemege árúknak részleges kiárusítása a P. csődbíróság által elrendeltetvén, a kiárusítás az Alföldi Takarékpénztárnak Piacz-u. 16 sz. háza alatt levő boltban **1903. aug. hó 14-én** kezdődik meg.

Debreczen, 1903. aug. hó 12.

Vályi Nagy Gusztáv.

tömeggondnok.

174—1903.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. é. LX. tcz. 102 § a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a derecskei kir. jbiróság 1903. Sp. 112 3. sz. végzése következtében Dr. Lehoczky István ügyvéd által képviselt Schönfeld Ignácz javára Buray János és neje ellen 127 k. 16 f. s jár. erejéig 1903. évi jul. hó 23 án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 1075 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek a derecskei kir. jbiróság 1903. évi V. 117—2. sz. végzése folytán 127 k. 16 f. tőkekövetelés ennek 1903. jun. 16-tól járó 5% kamatai és eddig összesen 62 k. 50 f.-ben biróilag már megállapított költségek erejéig Derecskén alperesek lakásán leendő eszközzésére **1903. aug. hó 21-nek d. u. 4 órája** határidőül kitűzetik és ahoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX tcz. 107—108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Amennyiben az arverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. é. LX. tc. 120 § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Derecskén, 1903. aug. 10-én.

Sipos Gergely k. bir. végrh.

4935

1903

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonához tartozó ugynevezett Barsay féle ház utáni 7 Hold 650 □ öl ondódi szántó föld 1903. Augusztus hó 28 napjának délelőtti 9 órájkor a város székházának kistanács termében (I. emelet 34. sz. szoba) megtartandó nyilvános önkéntes árverésen örökáron eladatik.

Kikiáltási ár 4800 korona, melyen alól ezen ingatlan el nem adatik Árverési kívánok tartoznak a kikiáltási árnak 10 %-át vagyis 480 koronát az árverelő küldöttség kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni.

Vevő 1903. évi október 1-én lép a földnek birtokába a vételárat pedig három egyenlő részben tartozik 1903. évi október 1-től folyó 6% kamatokkal együtt lefizetni és pedig az első részlet 1903. évi november 1-én a másodikat 1903. december 31-én, a harmadikat 1904. évi márczius 1. napján. Ha az árverési feltételeknek elegendet nem tette, veszélyére és kárára bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés fog tartani.

Az árverési részletes feltételek a város számvevői hivatalánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1903. április hó 30.

A városi tanács.

Értesítés.

Intézetünknel 4 1/4 %-ra elhelyezve levő régiebb betétek kamatlabát, tekintettel az általános pénzbőségre, —

1903. augusztus 15-től kezdve

további intézkedésig

4°-ra szállítottuk le.

Debreczenben, 1903. aug. 7-én tartott ülésünkből.

Közgazdasági bank részv. társaság igazgatósága.

Wagner Manó-féle

nevelő és tanintézet nyilvánossági joggal

Rákospalotán.

(Budapest tőszomszédságában, vasuti, posta, távirda és telefon állomás.)

Az intézet nyilvános nyolczosztályu főgimnáziumában, polgári és elemi iskolájában a tanév szeptember hó 1-én kezdődik.

A kiállított bizonyítványok államérvényesek.

Az intézet öt holdnyi parkban, egészséges helyen fekszik.

Az ellátás mintaszerű.

A növendékek lehetnek bennlakók és bejárók.

Értesítővel szolgál

az igazgatóság.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz

Debreczenben, Fötér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczéjépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju szinét kölcsönöz; három féle szinben kapható u. m. fehér, rózsás s crème szinben. Kütünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítményel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arcz s különösen kéz-bőrápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbaruult kezeket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Mihalovits J. gyógyszerértára a Kigyó-hoz Debreczenben.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem piszkítja a fehérmüt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű készítményel.